

28 tanerő; a főtanoda népessége 334. Érettségi vizsgára állott 25; ebből vizszavevettetett egyes tantárgyakból 5, és új érettségi vizsgára utasítottott 1. Papi szigorlatra állott 4, kik közül 1 kitünő, 1 dicséretes, s 2 kielégítő oklevelet nyert. Ösztöndíjakban, javadalmakban, és jutalmazásokban kiosztatott: 11,090 frt 39 kr. A főisk. könyvtár áll 23,209 kötetből. Az isk. kórházban, melyet a nagy adakozó Szucsági Kelemen Benő alapított, gyógykezeltetett 26 beteg. A mult évben 3 új alapítvány lépett életbe: a laborfalvi Berde Mózesé 1050 frt; Kriza János püspök és osztálytársaié: 210 frt 90 kr; Kern Józsefé 350 frt. — A tordai iskolánál a tanerő volt 13; tanulók száma: 156. Ösztöndíj és más czimen 3,095 frt adatott ki; könyvtár 2070 köt. — A sz.-kereszturi közép-tanodánál: tanerő 9, tanulók száma 151. Az ifjuság segélyezésére 400 frt fordított. A könyvtár 9,684 köt. Az unitár. elemi iskolák összes népessége 5,681.

„Magyar Protest. egyh. és iskolai figyelő.” IX—X. füz. sept., —oct. megjelent a következő érdekes tartalommal: Igazgatói jelentés. Szilágyi István. A világ jövője, megvilágítva a történelem és kijelentés által. Venetianer Sándor. A nagybányai reform. egyh. megye bizottsági javaslata: 1. az országos reform. egyházi segélyalap. 2. a lelkészválasztási szabályok tárgyában. A lelkész választás. Gulyás Lajos és a többi rendes gazdag rovat.

Kézi könyv az egyetemes történelem tanítására életrajzi irányban. Népiskolai növendékek számára készítette Orbán József, sárospataki tanár. Ára kötetlen 30 kr. Kötve 37 kr. A 147 lapra terjedő kézi könyvben szerző az egyetemes történelem főbb eseményeit életrajzi leírásokban adja elő egyszerű, világos érthető nyelven, s a népiskolai növendékek felfogásához és fejlettségéhez alkalmazott irmodorban. Ajánljuk az érdeklettek figyelmébe.

Előfizetési felhívás ily című munkára: „Gondolatok a nevelés és tanítás köréből.” Irta: Dr. Kellner Lőrincz. Átdolgozta: Szűcs János, ó-becsei tanító. Ára 1 frt 50 kr.

Az irvaolvasás tanítás módja. Fölbontó összekötő modorban, az összekötő rész meghatározott kezelésével. Gyakorlat nyomán írta: Erdődy Korneília. Ára 40 kr.

Eppen most jelent meg „Az iskolázás jelene Angolországban” című munka második kötete Felméri Lajos egyetemi tanártól. E kötet a közép és felső oktatást tárgyalja. A nagybecsű munka bolti ára 3 frt. Kapható minden könyvkereskedésben.

SÁMI LÁSZLÓ

született 1817-ben november 16-án, meghalt 1881-ben october 23-án.

A legmélyebb fájdalommal értesültünk folyóiratunk egyik szives barátjának és dolgozó társának, Sámi László ev. ref. tanár kartársunknak hirtelen haláláról. A szabad gondolkozás, szabadelvű törekvés egyik legméltóbb képviselőjének, hivatott munkássának, egy nemes embertársunknak, barátunknak elvesztését fájlaljuk ő benne, a ki az iskolában mint tanár, az életben mint a közügyek embere, az irodalomban mint bölcsész, mindig a szabadságot kereste és hirdette az elégedetlenség és szabadalom ábrándjai nélkül a tanításban és politikában, a rationalismus ridegsége nélkül a bölcsелеmben és vallásban.

Mert ő nála nemes szív és lélek párosult az önálló gondolkodó észszel. Szellemének emelkedését nem békozta önzés, hiuság nem erőszakolta aberratiókra.

Az eszményi jónak, igaznak, szépnek és nemesnek cultusa sugárzott ki családi életéből, barátságából és hosszszas munkálkodásából.

Éppen oly méltó volt tiszteletünkre, mint szeretetünkre.

KÜLÖNFÉLÉK.

Allen Henrik J. a Cambridge-i „Harvard egyetem” tanára, kinek idejövetelét mult füzetünkben jeleztük volt, egyházi főtanácsunkon valósággal megis jelent. A megnyerő modoru jeles tudós kedves emlékeket hagyott maga után s azokkal is távozott el körünkől. A fennebb közlött beszédjén kívül még érdekesnek tartjuk az alábbiakat nyilvánosságra hozni. Ugyanis a főtiszteendő püspök ur által adott ebéden a következő rokonszenves szavakat mondotta

„Uraim! Minthogy én nagy figyelemmel s mély érdeklődéssel hallgattam végig önöknek számos beszédeit, melyekből jóllehet egy szót sem értettem, úgy hiszem illő, hogy önök is meghallgassanak egy olyan beszédet, a melyből, valószínűleg legtöbben szintén egy szót sem értenek. De én ama beszédem mellett, melyet ma szerencsém volt önökhöz intézni, nagyon óhajtanék valamit ama különös és gyöngéd érzelemről szólni, melyet mi Amerikában Magyarország — s annak martyr nemzetére iránt éreztünk, egy olyan nép iránt, melynek osztályrészeül jutott a szabadság ügyéért harcolni és szenvedni. S nem csak ezért rokonszenveztünk önökkel, hanem azért is, mert Magyarhon népe bölcs, türelmes, bátor, kitartó és erős volt követni és felhasználni azokat az új alkalmakat, melyek egy nagy, szabad, értelmes és boldog nemzetté teszik. Én nem vagyok oly idős, mint talán önök közül itt némelyek de arra elég öreg vagyok, hogy lelkileg részt vehettem az önök szenvedéseiben s megpróbáltatásaiban. Élénken emlékezem arra, hogy édes anyám annyira érezte a magyar nemzet fájdalmát s úgy osztozott bánatában, mintha ő is egyike lett volna a magyar hősnőknek. S bizonyára életemnek legkedvesebb pillanata az volt, a mire mindig büszke leszek, midőn szerencsém volt egy oly testülethez beszélni, a melynek tagjai közül többen az önök hős korának emlékei és képviselői.

Allen tanár kedves hitrokonunk aug. 28-án estve vett búcsut tőlünk. A vasuthoz tömegesen kikisértük. Az elváláskor annyira meg volt hatva, hogy könynyekre fakadt. Aug. 28-ról Prágából Kovács János tanárhoz intézett levelében 5 font sterlinget küldött s a többek között ezeket írja: „Kedves barátom! Ide mellékelek egy csekély összeget ama nemes ügy előmozdítására, melyben ön és társai fáradsnak, s mint egy emléktől azon nagy szivességnek, melyel engem fogadtak, s egyszersemind abban a reményben, hogy az én látogatásom közvetlenül még láthatóbb jelét fogja eredményezni amaz érdekeltségnek, melyet bennem felkeltettek“. Az 5 font sterling beadatott az E. K. Tanácshoz, a mi a mi pénzünk szerint = 58 frt és 50 kr. s „Allen Henrik J. alap“ czimen a közpénztárban kezeltetik. Mi megvagyunk győződve arról, hogy nevezett hitrokonunk az amerikai és magyar unitáriusok között fenálló testvéries viszonyt még szorosabbá és állandóbbá teszi.